

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ТЕХНОЛОГІЇ ГРУПОВОЇ РОБОТИ

Рівень вищої освіти	<u>II (магістерський) рівень вищої освіти / III (освітньо-науковий) рівень</u>
Освітньо-професійна програма	Клінічна психологія / Психологія забезпечення ментального здоров'я / Психологія
Кафедра	Соціальної психології
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС
Форма контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Розробники курсу	Дар'я Трофімова
Контактна інформація	irina.organza@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Метою освітнього компонента є: формування у студентів цілісного уявлення про технології групової роботи як форму професійної діяльності психолога, ознайомлення з теоретичними основами, моделями та технологіями групової роботи, а також розвиток здатності проектувати, проводити й оцінювати ефективність психологічних тренінгів з урахуванням групової динаміки, ролі ведучого та етичних принципів професійної діяльності.

Завданнями освітнього компонента є:

- розкрити сутність, історію та місце психологічного тренінгу як форми групової роботи в системі психологічних практик;
- ознайомити з основними видами та особливостями групової роботи;
- сформувати розуміння закономірностей групової динаміки, фаз і етапів тренінгового процесу;
- проаналізувати роль особистості ведучого групи, специфіку ко-тренерства та професійної відповідальності;
- опанувати базові моделі побудови тренінгових програм і роботи з групою;
- навчити принципам оцінки ефективності тренінгу та підготовки тренінгових програм.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Тема 1. Поняття та історія психологічного тренінгу. Розгляд психологічного тренінгу як методу активного навчання і розвитку в системі психологічних практик. Аналіз історичних етапів становлення тренінгу, впливу гуманістичної психології, групових підходів та сучасних тенденцій розвитку групової роботи.

Тема 2. Типи та види психологічного тренінгу. Групова робота: можливості та обмеження. Огляд основних видів психологічних тренінгів залежно від мети, цільової аудиторії та змісту. Аналіз переваг і недоліків групової форми роботи, її потенціалу та ризиків у професійній діяльності психолога.

Тема 3. Поняття групової динаміки. Вивчення закономірностей розвитку групи, ролей учасників, норм і неформальних процесів, що виникають у групі. Аналіз впливу групової динаміки на ефективність

роботи групи.

Тема 4. Фази і етапи психологічного тренінгу. Розгляд структури тренінгового процесу від формування групи до завершення роботи. Аналіз завдань ведучого та психологічних процесів, характерних для кожного етапу розвитку групи.

Тема 5. Особистість ведучого психологічного тренінгу. Аналіз професійних, особистісних та етичних вимог до ведучого тренінгу. Розгляд стилів ведення, ролі психолога та меж відповідальності у груповій роботі.

Тема 6. Особливості ко-тренерства. Розкриття особливостей спільного ведення тренінгу, розподілу ролей і функцій між ко-тренерами. Аналіз переваг і труднощів ко-тренерської моделі.

Тема 7. Трикутник «Мета-Люди-Процес». Розгляд базової концепції побудови роботи групи через узгодження цілей, особливостей учасників та процесу групової взаємодії.

Тема 8. Модель навчання 4MAT Learning. Модель побудови роботи з групою ORID. Ознайомлення з циклічною моделлю навчання 4MAT та її застосуванням у розробці тренінгових програм з урахуванням стилів навчання учасників. Розгляд моделі ORID для структурування групових обговорень, рефлексії та осмислення досвіду учасників групи.

Тема 9. Оцінка ефективності тренінгу. Практичні рекомендації щодо розробки тренінгової програми та підготовки до проведення тренінгу. Групові ефекти. Аналіз критеріїв і методів оцінки результативності тренінгу. Надання практичних рекомендацій щодо проектування тренінгової програми та підготовки до її проведення. Огляд основних ефектів, які проявляється у взаємодії учасників групи.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Курс реалізується у дистанційному форматі.
У межах курсу передбачено опанування 9 тем.
Контроль засвоєння теоретичного матеріалу здійснюється за рахунок виконання практичних завдань, активності під час контактних занять. Підсумковий контроль – проводиться в формі презентації авторської тренінгової програми.
Під час онлайн-комунікації здобувачі зобов'язані дотримуватися правил академічної етики, коректної професійної поведінки та принципів взаємної поваги.
У процесі навчання забороняється плагіат, використання сторонньої допомоги під час тестування та передача власних відповідей іншим здобувачам, виконання завдань за допомогою ШІ.

ОЦІНЮВАННЯ

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість балів	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	10	30
Практичні контактні заняття	10	30
Залік	40	40
		100

Залік - розробка авторської тренінгової програми (максимум 40 балів).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Курс буде викладений у формі лекцій (14 год.) та практичних (6 год.) занять, практичних(6 год.) контактних занять, організації самостійної роботи студентів (64 год.).

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи навчання: словесні (лекція, пояснення, бесіда), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (аналіз кейсів, виконання практичних завдань), а також інтерактивні техніки та методики.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Афанасьєва Н. Є., Перелигіна Л. А. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу. Харків : ХНАДУ, 2015. 215 с.
2. Brown R., Pehrson S. Group Processes: Dynamics Within and Between Groups. 3rd ed. Hoboken, NJ : Wiley, 2018.
3. Fisher J. D., Silver R. C., Chinsky J. M., Goff B., Klar Y. Evaluating a large group awareness training: A longitudinal study of psychosocial effects. New York : Springer-Verlag, 1990.
4. Forsyth D. R. Group Dynamics: Theory, Research, and Practice. 7th ed. Washington, DC : American Psychological Association, 2020.
5. Журавська Л. М. Соціально-психологічний тренінг: розвиток якостей особистості працівників сфери туризму. Київ : Слово, 2006. 312 с.
6. Зливков В. Л., Лукомська С. О. Теорія та практика психологічних тренінгів. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 209 с.
7. Інструменти фасилітатора для організації та проведення групових обговорень. URL: <https://www.osce.org/sites/default/files/f/documents/0/7/508646.pdf>
8. Карпенко Є. В. Основи психотренінгу : навч. посіб. Дрогобич : Центр учбової літератури, 2015. 78 с.
9. Кузьменко В. І. Групова динаміка та тренінгові методи в психології. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2018.
10. Levi D. J., Askay D. A. Group Dynamics for Teams. 6th ed. Thousand Oaks, CA : SAGE Publications, 2020.
11. Lewin K. Field theory and leadership styles: foundational contributions to group dynamics // APA Module on Social Psychology. American Psychological Association.
12. Максименко С. Д., Титаренко Т. М. Психологічний тренінг як метод активного навчання і розвитку особистості // Проблеми сучасної психології. 2016. № 31. С. 98–110.
13. Мілютіна К. Л. Теорія та практика психологічного тренінгу. Київ : МАУП, 2004. 192 с.
14. Посібник для фасилітаторів громад мережі організацій «Карітас». Практики, методи, інструменти. Київ, 2024. URL: <https://caritas.ua/wp-content/uploads/guide%20for%20facilitators.pdf>
15. Rowan J. The Future of Training in Psychotherapy and Counselling: Instrumental, Relational and Transpersonal Perspectives. London : Routledge, 2005.
16. Федорчук В. М. Тренінг особистісного зростання : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 250 с.